

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG'LIQNI SAQLASH VAZIBLIGI

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SANITARIYA-EPIDEMIOLOGIK OSOYISHTALIK VA
JAMOAT SALOMATLIGI XIZMATI**

SANITARIYA, GIGIYENA VA KASB KASALLIKLARI ILMIIY-TADQIQOT INSTITUTI

**SANITARIYA-EPIDEMIOLOGIK OSOYISHTALIKNI
TA'MINLASH VA AHOLI SALOMATLIGINI MUHOFAZA
QILISHNING DOLZARB MUAMMOLARI**

RESPUBLIKA ILMIIY-AMALIY ANJUMANNING

TEZISLAR TO'PLAMI

**Tibbiyot fanlari doktori, professor
R.T. KAMILOVA ning
umumiy tahririyati ostida**

Toshkent - 2022

<i>Манасова И.С.</i>	
Респираторные симптомы и заболеваемость грудной клетки, как результат воздействия мучной пыли на мукомольных заводах в г.Бухара	59
<i>Миртазаев О.М., Саидкасимова Н.С., Мустанов А.Ю., Нуритдинова Д.Ю.</i>	
Аҳолини сальмонеллэзлар билан касалланиш ҳолатига умумий овқатланиш тизимидаги ўзгаришларнинг таъсири	61
<i>Mirmukhamedov B.B., Mominov O., Moydinov I., Akhmadkhodjaeva M.M., Alimukhamedov D.Sh.</i>	
The role and importance of fruits in the daily diet of preschool children	63
<i>Мирзаева Ф.Ф., Хамракулова М.А.</i>	
Юқори ҳароратда ишловчи ишчи организмини юрак-қон томир тизими касалликларига чалиниш ҳавфини камайтириш	64
<i>Мирзакаримова М.А., Сагдуллаева Б.О.</i>	
Исследование и оценка пригодности проб воды реки Сырдарьи для рыбохозяйственных целей	66
<i>Мусабаев Э.И., Ибадова Г.А., Ражабов И.Б., Байназаров М.</i>	
Эффективность препарата “Рутан” при лечении COVID-19	67
<i>Мустанов А.Ю., Эрматов Н.Ж., Матназарова Г.С.</i>	
Турли хил озиқ-овқат маҳсулотларидан захарланиш сабабларини гигиеник баҳолаш	69
<i>Muzaffarov M.J., Matnazarova G.S., Mirtazaev O.M.</i>	
2020-yil toshkent shaxri axolisini gelmintologik tekshiruv	71
<i>Nazarov J.S.E.</i>	
Parrandachilik fabrikasi drenaj tizimi oqina suvlarida kampilobakteriyalarni aniqlash	72
<i>Носирова А.Р., Камилова Р.Т., Исакова Л.И., Камилов Ж.А.</i>	
Овқатланишни ташкил этилишига боғлиқ ҳолда ўқувчиларнинг рухий физиологик ҳолатларини қиёсий баҳолаш	74

кўзғатувчиларидан бири ҳисобланиб, Чилида озиқ-овқат йўли орқали юқадиган касалликларнинг эпидемик авж олишига шу кўзғатувчи сабаб бўлган.

Касалликни назорат қилиш ва олдини олишга қаратилган барча саъйи ҳаракатларга қарамасдан, одамлар орасида касалланишнинг юқори кўрсаткичлари ҳали ҳам сақланмоқда, бунга бир қанча омиллар сабаб бўлиб, бу касалланишнинг эпидемиологик ҳолатига таъсир қилади. Сўнгги йигирма йил ичида дунёнинг кўпгина мамлакатларида сальмонеллэз билан касалланишнинг эпидемиологик хусусиятлари ўзгарди, хусусан одамлар орасида сальмонеллэз билан касалланиш кўрсаткичи ортиб, атроф муҳитда *S. Enteritidis* билан зарарланган қишлоқ хўжалик ҳайвонлари, паррандалар сони кўпайган. Бунга аҳоли ҳаётидаги ижтимоий-иқтисодий ўзгаришлар, миграция жараёнининг жадаллашуви, умумий овқатланиш тизимидаги ўзгаришлар хусусийлаштирилиши сабаб бўляпти.

THE ROLE AND IMPORTANCE OF FRUITS IN THE DAILY DIET OF PRESCHOOL CHILDREN

¹Mirmukhamedov B.B., ¹Mominov O., ¹Moydinov I., ¹Akhmadkhodjaeva M.M.,
²Alimukhamedov D.SH.

¹Andijan State Medical Institute, ²Tashkent Medical Academy

Introduction. The development of the medical field of our country, the adaptation of the medical system to the requirements of world standards, the protection of the environment, and the production of measures aimed at preventing the spread of infectious and somatic diseases among different layers of the population are in accordance with the Decree of the President of the Republic of Uzbekistan No. 5590 of December 7, 2018 «Fundamental improvement of the health care system» «On comprehensive measures» was adopted. In this decree, a number of tasks are set for medical workers. These tasks include improving the quality of medical services for children and adolescents, reducing infectious and somatic diseases, and improving the use of modern technologies in the development of preventive measures in various educational institutions. Allows to reduce and promote a healthy lifestyle among them. However, despite this, today the level of some diseases among children and adolescents remains high.

Target: We have taken it as our goal to perform a hygienic assessment of the disease state among children of preschool age.

Materials and methods of research: 550 children aged 3-7 years who are being educated in preschool educational institutions No. 3 and 65 in Andijan region were taken. Disease data were analyzed based on personal cards (form 026) and the results of in-depth medical examinations. Disease information was studied according to the «International Classification of Diseases» (ICD-10, 1993). Medical examinations of children in MTMs

were carried out with the participation of pediatricians, endocrinologists, otolaryngologists, ophthalmologists and other specialists.

Results and discussions. In the distribution of children in health centers, 35% of children are in health group I (practically healthy), 63% of children are in health group II, 12-15% of them are in the group of frequently ill children, and 3% of children are in health group III. There are no children included in the IV and V-health groups. Children included in the IV and V health groups are brought up in specialized institutions. Among the children under supervision, the number of acute respiratory diseases caused by complications of flu, mild colds are increasing day by day (4.7%), catarrhal angina - 1.5%, allergic diatheses - 2.2%, iron deficiency anemia - 15.5% %, and endemic goiter made 16.5%. The statistical analysis of diseases shows that medical examinations are not carried out among children of preschool age.

Conclusions: Based on the results of the research, it is worth noting that the effectiveness and quality of annual medical examinations in preschool educational institutions has decreased. Preventive work has not been carried out among children to prevent these diseases.

ЮҚОРИ ҲАРОРАТДА ИШЛОВЧИ ИШЧИ ОРГАНИЗМИНИ ЮРАК-ҚОН ТОМИР ТИЗИМИ КАСАЛЛИКЛАРИГА ЧАЛИНИШ ҲАВФИНИ КАМАЙТИРИШ

Мирзаева Ф.Ф., Хамракулова М.А.

ЎзР ССВ Санитария, гигиена ва касб касалликлари ИТИ

Кириш. Сўнгги йилларда озиқ-овқат саноати жаддалик билан ривожланиб бормоқда. Бу эса ўз навбатида у ерда фаолият кўрсатувчи ишчилар сонининг ошишига бевосита боғлиқдир. Маълумки, озиқ-овқат саноати корхоналаридаги меҳнат шароити ноқулай омиллар таъсирида амалга оширилади. Шундай шароитдаги ишчилар организмининг саломатлигини сақлаш давлат миқёсидаги масалалар ҳисобланади. Организм ҳаво ҳарорати, намлиги, атмосфера босими ва шу каби атроф-муҳит омилларининг доимий таъсири остида бўлади. Ҳавонинг ҳарорати ташқи омиллар мажмуасидаги муҳим ўринлардан бирини эгаллайди. Ҳароратнинг меъёрдан ошиши тананинг биокимёвий ҳамда физиологик функцияларини ўзгаришига ва аъзоларнинг зўриқишига олиб келади. Юқори ҳароратда ишлаш организми кучли терлатади, бу эса тананинг сувсизланишига, минерал тузлар ва сувда эрийдиган витаминларнинг йўқолишига, нафас олиш частотасини ошиши ҳамда юрак-қон томир тизими фаолиятида жиддий ва хавфли ўзгаришларга сабаб бўлади.